

Pozdrav iz domovine

Štev. 3. in 4. našim vojakom na bojišču.

Leto II.

Izhaja dvakrat na mesec.

Ljubljana, 25. februarja 1917.

Cena četrletno 50 vin., polletno 1 K., letoletno 2 K.

Sobotni večer na straži.

Nocoj je mir,
nocoj sobotni je večer.

Med jelkami je zablestelo,
kot da bi okno se odprilo,
kot da oko bi skoz se vzrlo
preradovedno in presmelo.

Nikogar ni — nikjer.

Ni varnih cest
do mojih mest.

Nocoj sobotni je večer,
O včasih v teh večerih
prelepih, mnogoterih,
ko hodil sem s planin,
pred znamenje sem belo
zataknil bel spomin
od bisernih planik.
Iz duše vzklik:
»Cvetite njej nocoj!
Le eno vzamem si s seboj
nocoj sobotni je večer« ...

Pred mano bela pot;
in sneg se vsipa venomer.
In kamor stopi moj korak
očičšen sled je vsak.
Ves boj in moj občutek ves
nocoj je velik kes.
Nocoj sobotni je večer.

Pred mojimi očmi
obraz se ljub solzi.
Zaprte, mati, tesno dver,
da jih ne slišim več tožba,
da mi ne zatope srca,
Nocoj sobotni je večer.

Nocoj sem sam.
Zaprta mi je rodna dver,
in vendar ni miru nikjer.
Vsa gora pod menoj bobni.
Kaj hočeš, zemlja? Mojo kri?
Moj Bog je nad menoj!
Rad vrnem zemlji praš,
za verni dom in narod svoj —
umreti, ni me strah.
Nocoj sobotni je večer.

Postno delo za mir.

Pozdravljeni, slovenski vojaki, pozdravljeni v imenu s križem obloženega Jezusa! Nihče ni bolj potreben tolažbe, ki odseva iz svetlih podob križevega pota, kot vi, dragi vojaki. Štirinajst postaj ima. Na vsaki je trpeči Zveličar, ki sočutno gle-

da na vsakega izmed vas in vabi: »Zadeni tudi ti vsak svoj križ na ramo in hodi za menoj! Če z menoj trpiš, boš tudi z menoj povelčan.« Tako nosite svoj križ, združeni s križanim Zveličarjem, dokler vas sam Gospod Jezus ne razveseli z velikonočnim pozdravom: Mir vam bodi. Da se to čimprej zgodi, zato hočemo moliti, zato se hočemo postiti, zato hočemo miloščino deliti po svojih močeh tudi mi, ki smo ostali doma. Mi vemo, kaj so pisali ravno pred enim letom sv. oče Benedikt XV.: »Naj bi narodi odložili orožje in poravnali svoje spore s prijateljsko sporazumnostjo ... Naj v imenu tistega Boga, ki je neskončna pravica in ljubezen, opuste namen medsebojnega uničenja, naj marveč jasno, posredno ali neposredno obrazlože želje vsake stranke in naj po načelih pravice in možnosti vpoštevajo želje narodov in naj preneso potrebne žrtve samoljubja in posebnih koristi v danem slučaju v korist pravičnosti in splošnega dobrotita velike skupnosti narodov. To je bila in je edina pot, da se reši strašen spor po načelih pravice in da se doseže mir, ki ne bi koristil samo eni stranki, marveč vsem strankam in bi bil zelo pravičen in trajen.« (Pismo sv. očeta kardinalu Pompiliju dne 4. 3. 1916.) Mi tudi vemo, da so sv. oče pozvali vse katoliške družine, da posebno v postnem času z molitvijo, s pokoro in z dobrotelstvom izprosijo od Boga pravičnega in trajnega miru. Zato vabimo vas vojake, ki ste še vedno najdražji, skrbno ljubljani člani naših družin, da se združite z nami v tem mirovnem delu. Kakor doslej, hočemo še posebno goreče moliti v postnem času in klicati božje srce Jezusovo: »Navdaj vladarje in narode z mislijo na mir. Daj, da poneha prepir, ki razdvaja narode. Stori, da zopet objame narode medsebojna ljubezen.« Zaupanje nam daje obljuba Gospodova: »Ob milostnem času te uslišim in na dan zveličanja ti pomagam.« in pa glas sv. Cerkve, ki nam takoj prvo posno nedeljo kliče s svetim Pavlom: »Glejte, zdaj je čas milosti; glejte, zdaj je dan zveličanja.« Vemo, da je poleg molitve treba tudi resnične pokore, da le »molitev pravičnega veliko premore«. Gospod sam nam govori po preroku Joelu: »Izpreobrnite se k meni z vsem svojim srcem, s postom in z jokom in s plakanjem. In pretrgajte svoja srca in ne svojih oblačil, in obrnite se h Gospodu, svojemu Bogu, ker je dobrotljiv in milostljiv in potrpečljiv in velikega usmiljenja in vzvišen nad hudobijo.« Isti Gospod Bog govori podobno tudi po preroku Izaiju: »Umijte se, očistite se, spravite mi izpred oči svoje hudobne misli; nehajte hudo de-

lati. Učite se dobro delati. Potem pridite in ako bi bili vaši grehi kakor škrlat, bodo beli kakor sneg; in ako bi bili rdeči kakor bager, bodo beli kakor volna.« Kajne, dragi vojaki, vsi bomo poslušali to vabilo Gospodovo in bomo opravili dobro velikonočno spoved. Ko bo naša duša prijateljsko združena z božjim Zveličarjem, bomo polni zaupanja prosili: »Daj nam kmalu zaželeni mir!«

Pastirski list vojaškega škofa E. Bjelka.

Vsem katoličanom celotne oborožene moči Avstro-Ogrske.

Pozdrav in blagoslov v Gospodu!

»Gledali bodo k Meni« (Cah, 12, 10). Tako je govoril prerok v starem zakonu in je prerokoval, da bodo nekoč pogledi vsega sveta obrnjeni na sv. križ in na Onega, ki je umrl na njem.

Kako čudovito se je spolnila ta beseda prerokova. Kjer se nastanejo kristjani, tam postavijo najprej križ, da se morejo zbirati v njegovi senci in da žive od njegovega blagoslova. Ne samo v cerkvah gledamo to znamenje odrešenja, tudi v stanovanjih kristjanov ga najdemo, ob mestnih cestah, ob samotnih potih in na gričih in sedaj ga moremo najti tudi v strelskih jarkih in v krajih, v katerih se odpočijejo naši pogumni vojaki. Kjer so kristjani, tam se vzdiguje povsod svetli križ, ki podeljuje vsem mogočno, božjo moč, ki se verno in z zaupanjem nanj ozirajo.

Posebno sedaj, v dnevih obiskanja, v teh trpljenjapolnih časih, ko dela človeških rok, ki so ohranila svojo vrednost skozi stoletja, padajo v prah kakor slaba slamnata bilka, posebno sedaj se oklepa ubogo človeško srce lesa sv. križa. Pred sv. križem kleči vojak, ko jemlje slovo, pred svetim križem kleči njegova žena in njegovi otroci, kleče njegovi sivolasi starši z boleščjo v svojem srcu.

O veličastno znamenje trpljenja in tolažbe! Koliko solz je tebe omočilo od začetka vojske, koliko vzdihljejev si ti čulo, koliko svetih sklepov in obljub je bilo pred teboj narejenih.

Če velja kristjanom dan za dnem opomin Kristusov: »Vzemi svoj križ na rame in hodi za menoj« — koliko bolj nam velja ta opomin v času vojske. Človek hoče pod težo vojske opešati in omagati. Tu pa kliče ljubeznipolni glas: »Pridite k Meni vsi, ki se trudite in ste obteženi in jaz vas bom poživil.« (Mat. 11, 28.) To je glas božjega Zveličarja. Ponuja nam veličastne sadove

z drevesa sv. križa in kdor jih uživa, te veličastne darove, zadobi pogum, moč, potrpežljivost in vdanost, zadobi mir svojemu trpljenju polnemu srcu.

Iz svetega križa izvirajo, kot iz globokega vira, milosti krščanske vere. Vera, ki se nam oznanja, je nauk Križanega; ona nam pojasni in razloži to, kar je osredotočeno v svetem križu. Vsi sveti zakramenti se nam podeljujejo v znamenju svetega križa, vsak blagoslov podeljuje sveta Cerkev po sv. križu. V znamenju svetega križa se je razlila na nas krstna voda pri svetem krstu, kjer smo prejeli prvo milost nedolžnosti, v znamenju sv. križa je bilo naše čelo maziljeno pri sv. birmi. V tem znamenju se nam odpuščajo grehi in v njem se nam podeljuje presveto Telo Gospodovo pri sv. obhajilu. V tem znamenju prejmemo milosti sv. poslednjega olja. V senci svetega križa bomo počivali v blaženem miru Gospodovem in bomo čakali vstajenja in okrog znamenja sv. križa se bomo zbrali na dan poslednje sodbe.

Kristus nam je odprl pot v nebesa po svetem križu in nam je pridobil vse milosti, ki so nam potrebne za večno življenje. Samo od nas je odvisno, da gremo po tej poti in se udeležimo v polni meri vsega blagoslova te poti: z živo vero, z molitvijo, s tem, da se udeležimo službe božje, kadarkoli je nam mogoče, vsako nedeljo in vsak praznik, s tem, da prejmemo svete zakramente in da živimo brez greha pravo krščansko življenje, da se ogiblujemo vsake krivice in greha v mislih, besedah in dejanjih.

Ohranite vero, ona vas bo vzdržala v vseh okoliščinah vašega življenja; ona vam bo dajala tolažbo, moč in pogum v žalosti, skrbeh in trpljenju.

Molite vsak dan, da bo Bog vaš vodnik in spremljevalec dan za dnem. Bog, ki ga vsak dan v molitvi pozdravite in počastite, vas ne bo zapustil.

Najbolj močna molitev, ki oblake predero, je in ostane daritev sv. maše. Če razjedajo vaše srce skrbi in trpljenje, pojdite pred stopnico oltarja, darujte svoje solze, svoje bolečine v kelihu daritve svojemu nebeškemu Očetu in recite z očakom Jakobom: »Moj Zveličar, ne pustim Te prej, dokler me ne blagosloviš.« (1. Moz. 32, 26.) Na novo poživljeni, z novo življenjsko močjo boste zapustili kraj milosti.

Prejemajte pogosto in vredno svete zakramente! Pridobite si mir vesti s kesanjem in pokoro, z molitvijo in zadoščenjem. Vstanite in sledite izgubljenemu sinu in recite pogumno in odločno: »Oče, grešil sem zoper nebo in zoper Tebe.«

Velikonočno sveto obhajilo, ki ga moramo po zapovedi svete Cerkve prejeti, naj bo moč in trdnjava našega življenja. Življenja daritve, ki ga od nas zahteva svetovna vojska, se bomo naučili edino le v šoli svetega križa, v šoli evharističnega Zveličarja; živeli pa bomo življenje daritve Bogu dopadljivo le v moči svetega obhajila. Vojska zahteva od nas vseh mnogo daritev, mnogo samozatajevanja in mnogo premagovanja. Kako žalostno bi bilo, če bi v teh težkih časih ne vsprejel vsakdo težav svojega poklica in dolžnosti svojega stanu. Zato se krepčajmo pri viru vse daritve, prejmite velikonočno sveto obhajilo:

prejmite je po dostojni pripravi, z živo vero, s svetim spoštovanjem; prejmite je s tem namenom in to prošnjo, da bi vas ravno velikonočno sveto obhajilo napravilo sposobne za vse daritve, ki jih bo Jezus v bodočnosti od vas zahteval in pričakoval. Vam, hrabri in verni vojaki, naj bo sveto obhajilo vaša bramba, vaša pomoč, moč in neustrašenost. Naj bo pravi vojni kruh vašim dušam, naj vam bo moč, ki je brez primere, nebeška moč, ki stori, da boste vse skrbi in bridkosti, vse trpljenje in premagovanje lahko prenesli!

Sveti križ naj vas napolni z ljubeznijo in dobrohotnostjo do našega bližnjega. Kar je Kristus nam naredil, to naredimo mi svojemu bližnjemu. Postanimo enaki našemu trpečemu Zveličarju na ta način, da bomo imeli sočutje in usmiljenje do bližnjega v njegovih stiskah, da bomo imeli potrpljenje in bridkost, da bomo v dejanju pokazali svojo ljubezen do bližnjega. Naša ljubezen naj bo delovna ljubezen, ljubezen, ki kakor poletno solnce močno posveti v vse kote trpljenja, ljubezen, ki vojaku pripravi vesele ure, ranjenemu olajšanje, bolnemu zdravje; ljubezen, ki se spominja tudi onih, ki doma pogrešajo rednika, objekujejo brata, pogrešajo sina. Toda tudi še pri tem naj ne obstane ljubezen. Ljubezen ve: ne samo vojak in ne samo njegova družina so potrebni pomoči. Druge družine so vsled vojske v mnogih slučajih več škode trpele, kakor družine vojakov. Ljubezen pomaga tudi tem. Pomaga v znamenju križa. Če je rdeč križ ali bel — barva ne pomeni ničesar — samo da je križ, res sveti križ. V tem znamenju bo ljubezen zmagala.

O sveti križ, ti veličastno znamenje vseh milosti in vsega blagoslova, bodi nam v strašnih dneh vojske naša tolažba, naša moč in pomoč, bodi nam kašipot na strmi, trnjevi in kameniti poti v večno domovino. Bodi nam pristanišče in naša luč v naši smrtni uri. Rešeni skrbi in težav življenja hočemo počivati v tvoji senci, in če nas pokličejo pozavne k sodbi, hočemo stati na tvoji desni strani in zaslišati odrešilno besedo Zveličarjevo: »Pridite, blagoslovljeni Mojega Očeta in posedite kraljestvo, ki vam je bilo pripravljeno ob začetku sveta.« (Mat. 25, 34.)

O veličastno znamenje trpljenja in tolažbe! Koliko solz je tebe omočilo od začetka vojske, koliko vzdihljejev si ti čulo, koliko svetih sklepov in obljub je bilo pred teboj narejenih!

O sveti križ, ti veličastno znamenje vseh milosti in vsega blagoslova, bodi nam v strašnih dneh vojske naša tolažba, naša moč in pomoč, bodi nam kašipot na strmi, trnjevi in kameniti poti v večno domovino!

Najpotrebnejši nauk.

Kateri je pa ta?

Katekizem odgovarja na to vprašanje: Najpotrebnejši nauk je nauk o katoliški veri.

Toda katoliška vera ima mnogo naukov. Kateri je pa izmed teh najpotrebnejši?

Vsak otrok mora znati šest temeljnih resnic naše vere. Časih smo jim rekli kratko »šest resnic«, zdaj jih imenujejo temeljne resnice, ker so res temelj ali podstav vseh drugih.

Izmed teh je pet prvih treba samo znati, zadnjo pa je treba izpolnjevati. S tujo besedo bi rekli: prve petere so teoretične resnice, zadnja pa je praktična. Prve je dosti samo verovati, po zadnji je treba ravnati.

Da je milost božja k zveličanju potrebna, to je tista velika in temeljna resnica krščanskega življenja.

To je resnica tako važna za krščansko življenje, da bi jo vsak kristjan moral znati in poznati z vsemi njenimi posledicami tako kakor očenaš, imetijo, — kakor pravimo — v mazu.

Z njenimi posledicami! Kaj mislimo s tem?

Treba bi bilo vsakemu natanko vedeti: Kje se milost božja dobi? S čim se zgubi? S čim se zopet nazaj pridobi? Vsak bi moral vedeti in živo prepričan biti, da je smrtni greh za človeka največja nesreča, ki ga more na svetu zadeti! Vedeti, da je vsako dobro delo v smrtnem grehu storjeno za nebesa mrtvorajeno, življenje v smrtnem grehu za nebesa zgubljeno. Vedeti in se živo zavedati, da je življenje v milosti božji življenje za nebesa, življenje edino vredno kristjana; življenje v božjem srdi pa življenje za pekel, življenje nekrščansko; in da bo delež vsakega, kogar smrt v tem stanu zaloti, vošča poguba.

Zavedati bi se tudi morali, kako nevarno je živeti v takem stanu, v kakršnem človek ne želi umreti. Kajti nikdo ne more vedeti, kdaj ga Bog pokliče k sebi, in neadna smrt ni nič tako izredna, marveč zelo pogostna prikazen; zato je nevarno in predrzno tudi eno četrt ure preživeti v smrtnem grehu. Kdor se zanaša, češ saj smrt more biti v tem stanu ne bo prišla po njega, ta stavi svoje zveličanje na vago, v loterijo, in ta malomarnost v najvažnejši zadevi življenja je kriva pogube mnogih.

In ker je človek tako slab in tako lahko greši, zato bi moral imeti vsakdo jasno poznati pomočke, s katerimi se zopet z Bogom spravi in zgubljenost milost nazaj pridobi. Vedeti bi moral vsak zlasti in hvaležen biti, da je Bog v svoji dobroti, poznavajoč našo slabost, poleg sv. zakramentov, dal nam še lažji pomoček, da se z njim spravimo, namreč: popolno kesanje. Vsakdo bi moral natanko vedeti, kaj je popolno kesanje, zakaj se imenuje popolno in kakšno moč ima. Poleg tega je pa tudi zelo koristno vedeti, kaj je nepopolno kesanje, zakaj se tako imenuje, kakšno moč ima in kakšne moči nima; kaj zadoštuje pri spovedi in kaj je potrebno za spravo z Bogom brez spovedi.

Vse to so temeljne resnice naše vere, oziroma: to je temeljna verska resnica z vsemi nujno potrebnimi posledicami.

Ali krščanski ljudje to temeljno resnico dobro poznajo? — Pri velikonočnem izpraševanju se lahko opazi, da imajo mnogi o njej nejasne pojme, da so v tem najvažnejšem nauku preslabo podkovani, tako da če bi morali pred nebeškimi vrati napraviti o tem skušnjo, bi nekateri

dobili »kraj zadostno« ali celo »nezadostno« in bi jih ne spustili »skoz«. Posebno o kesanju, popolnem in nepopolnem, si niso dosti na jasnem.

Če imajo pa ljudje že premalo trdnega znanja o tem, imajo pa še manj živega prepričanja in zavesti o neskončni važnosti te resnice. Drugače bi ne opazovali žalostne prikazni, da si mnogi, mnogi, premnogi kristjani iz smrtne greha bore malo storé, da preživijo ne le kak dan, ampak cele tedne in mesce v stanu božje nemilosti, božjega srda. Da, mnogi večino svoje mladosti, drugi celo večino svojega življenja. Pri tem žive jako zadovoljni sami s seboj, mirno in brez skrbi spé, dobro prebavajo, se smeja in zabavajo in jim še na misel ne pride ali le redkokrat, da takorekoč skačejo in plešejo vrh jako tenke deske — to je naše življenje — ki se lahko vsak trenutek udre, pa bodo v globokem breznu...

Posebne važnosti je pa ta nauk za čas vojske, ko je smrtna nevarnost veliko večja in nagla smrt veliko pogostnejša kakor v mirnem času.

Zato je silno važno vprašanje: Ali naši vojaki, ki so v vedni smrtni nevarnosti, znajo ta nauk in poznajo to resnico? Ali so tudi prepričani o njeni neskončni važnosti? Ali po tem prepričanju tudi dosledno ravnaajo? Ali skrbe, da so vedno v milosti božji? Ali se varujejo smrtne greha kot največje nesreče? In če vendar kaj greše, ali si znajo pomagati — tudi brez spovednika? To znanje je zanje važnejše kakor vsa učenost sveta.

Da je milost božja k zveličanju potrebna, to je temeljna in najvažnejša praktična resnica naše vere. Žalibog, da krščansko ljudstvo te temeljne resnice ne pozna tako jasno in živo, kakor zahteva nje velika važnost. Ne le o milosti božji, tem neprecenljivem nebeškem daru, tej božji krasoti človeške duše, tem nebeškem življenju na svetu, tem nadzemeljskem paradizu, prav malo vedo, — vsaj temeljno resnico bi morali dobro poznati. Zato je treba to resnico — kakor je rekel Jezus — pridigati raz vseh streh in tako dolgo ponavljati kakor ponavlja učitelj z učenci kako tvarino, ki na vsak način hoče, da jo jim vtisne v glavo.

To znanje je podlaga takega življenja, kakor se kristjanom spodobi: življenje za nebesa. Kajti ponavljamo: življenje v stanu božje nemilosti je življenje za pekel; življenje v božji milosti pa življenje za nebesa. In v nebesa priti moramo ali pa bo gorjel
(Po »Bogoljubu«.)

Pogled na zvezdnato nebo.

(Kanonik Ivan Sušnik.)

Na različnih bojnih poljih se borijo naši vojaki že tretje leto proti sovražnikom naše širne domovine. Nekateri bivajo na prostornih, dostikrat močvirnih ravninah poljskih in ruskih, kjer se očesu ne kaže nobena gora, ampak samo nepregledna otožna planjava. Drugi so nastavljeni na skalnatem Krasu ali pa po visokih zasneženih gorah ob meji Italije, zopet

drugi se borijo na Balkanu, ki kaže tudi posebna svojstva in se dostikrat zelo razlikuje od naših domačih krajev. Le ako dvignemo oči kvišku, se jim kaže isto nebo, ista ozvezdja, katere so gledali doma. In uprav zaradi tega jim pogled na zvezdnato nebo najprej prežene domotožne misli, vsaj so jim zvezde dragi znanci, kateri jih prav tako ljubko pozdravljajo z neba, kakor so jim s svojo milo svetlobo žarele v domačem kraju.

Zvezde so nekatere stalne, druge premičnice. Stalne zvezde imenujemo one, katere svojega medsebojnega stališča ne spreminjajo. One sicer lik solncu vzhajajo in zahajajo, vendar pa tvorijo med sabo različne skupine, ki so nespremenljive. Te skupine imenujemo ozvezdja. Najbolj znano je ozvezdje »Veliki voz«, sestavljen iz sedmih svetlih zvezd. V sedanjem času ga zvečer opazimo na severozapadnem delu neba. Ako potegnemo skozi zadnji dve zvezdi ravno črto in isto približno petkrat podaljšamo, najdemo polarno zvezdo ali polarnico. Polarnica leži precej natančno v smeri podaljšane zemeljske osi, torej ravno na severni strani. Zato pa tudi ona nikdar ne zaide, temveč se nahaja vedno, ponoči in podnevi, na istem mestu na nebu. Že v starodavnih časih so se mornarji na širokem morju ravnali po njej in ponoči vzdržali isto smer na morju. Prav tako je ta zvezda lahko koristna vojaku, ako v temni noči pri svojih poizvedovanjih zgreši pravo pot in blodi v negotovo. Ako je nebo jasno, tedaj mu pogled na polarnico pokaže smer, v kateri mu je treba hoditi, da se vrne zopet k svojemu oddelku. Pogled na polarnico mu kaže, kje je sever, kje jug, kje vzhod in zahod. Zato je pa tudi potrebno, da vsak vojak to zvezdo dobro pozna, ker ga le to dostikrat lahko reši neprijetnega stika s sovražnikom.

Ako se meseca februarja zvečer ozremo proti jugu, tedaj opazimo najkrasnejše ozvezdje »Oriion«, katero imenujemo v nekaterih krajih »šmarni križ«. Sestavljen je iz sedmero svetlih zvezd. Štiri zvezde tvorijo podolgovati četrrokot, druge tri enako svetle so pa krasen pas. Pod temi tremi zvezdami opazimo kopico malih zvezdic v svetli meglici. Celo ozvezdje je tem krasneje, ker ga obdajajo naokoli druge krasne skupine. Ako si mislimo skozi srednje tri zvezde na obe strani podaljšano črto, tedaj zadenemo na spodnji levi strani na ozvezde velikega psa z najsvetlejšo stalno zvezdo celega obnebja, na Sirij. Na nasprotni strani se nahaja ozvezdje bika, ki ima tudi dve znameniti manjši skupini. Najsvetlejša zvezda Aldebaran tvori z več drugimi zvezdami obliko črke V, še malo bolj na desno je pa mala kopica zvezdic, znane pod imenom »gostosevci« (Plejade). Navadno dobro oko razloči v tej kopici šestero zvezd, izvanredno dobro oko zamore v ugodnih razmerah ugledati še tri do štiri druge zvezdice. Lepo se vidi vsa skupina z binokljem, kateri kaže še večje število zvezdic. Na levi strani Oriiona se nahaja svetla zvezda »Prokijon« v ozvezdju malega psa, in malo višje so »dvojčici« Kastor in Poluks. Ravno nad Oriionom na sredi v smeri proti polarnici se nahaja ozvezdje voznika s svetlo zvezdo »Kapele«. Skoro navpično nad nami od »velikega voza« preko polarnice na nasprotni strani je ozvezdje »Kasiopeja«, sestavljeno

iz petero zvezd v obliki črke »W«. Na nasprotni strani voznika (in pa Oriiona) preko polarnice se nahaja ozvezdje »Lire« s svetlo zvezdo »Vega«. Zvezda Vega tvori z dvema manjšima zvezdicama v njenem obližju majhen trikot, ena teh zvezdic (e) se da z binokljem razpolovičiti v dve zvezdici. Ivanredno bistro oko v ugodnih razmerah sicer tudi še zamore te dve zvezdici razločiti, vendar je to nekaka skrajna meja, katera se sploh da doseči s prostim očesom in zanimivo bi bilo opazovati, koliko tako bistrh očes se nahaja med vojaki. Vsekako je pa treba za to zelo mirnega ozračja brez mesečine. Lažje je opaziti malo zvezdico »Alkor« v »velikem vozu«. Kakor smo omenili, je veliki voz sestavljen iz sedmero svetlih zvezd. Štiri zvezde tvorijo četrrokot, podoben štirim voznim kolesom, druge tri so pa podaljšek ali oje. Srednja teh treh zvezd stoji malo na stran in ima tesno poleg sebe malo zvezdico. Treba je ugodne razsvetljave in bistriga očesa, da se ta zvezdica ugleda, vendar normalnemu očesu to ne dela posebne težkoče. Še bolj proti vzhodu nam na večer sedaj ravno vzhaja ozvezdje »leva« s svetlo zvezdo »Regul«.

Poleg stalnih zvezd, katere svoje medsebojne lege ne spreminjajo, opazujemo na nebu tudi druge zvezde »premičnice« ali planete, katere svoje stališče na nebu vedno spreminjajo. Planeti so zvezde, katere krožijo krog solnca, med njimi tudi naša zemlja. Večjih premičnic štejemo osem, malih je dosedaj odkritih že več sto, a so prostemu očesu skoro vse nevidne.

Najbližje solnca je Merkur, kateri se pa prav vsled prevelike bližine solnca le redko opazi. Venera je druga premičnica nam najbližja in tudi najsvetlejša zvezda na nebu, navadno znana kot danica ali večernica. Ker kroži med zemljo in solncem, pride pri svojem obteku dvakrat preko solnca in tedaj nam je nevidna. Ta mesec se še opazi zjutraj malo pred solničnim vzhodom, toda početkom marca se že zgubi v solničnih žarkih in se bo aprila pokazala kot večernica. Tretja premičnica je naša zemlja. Četrta je Mart, ki pa tudi nima sedaj za opazovanje ugodne lege. Nahaja se na večernem nebu prav blizu solnca. koncem februarja bo šel mimo solnca in se bo poletu mesca junija zopet prikazal na nebu pred solničnim vzhodom. Za Martom se nahaja širok pas malih premičnic. Dosedaj je že znanih nad 800, a so tako majhne, da so prostemu očesu skoro vse nevidne. Nato nastopi mogočni Jupiter, največji izmed vseh premičnic. Njegov premer je skoro 12krat večji, kot premer naše zemlje, njegova vsebina je 1350 krat večja kot vsebina naše zemlje.

Jupiter ima pri sebi štiri večje mesce, kateri se dajo opazovati v navadnim malo večjim dalnogledom, poleg teh ima še pet drugih zelo majhnih mescev, kateri so pa vidni le z največjimi daljnogledi. Jupiter je sedaj viden na večernem nebu kot zelo svetla, malo rdečkasta zvezda. Najzanimivša premičnica našega ozvezdja je Saturn. Sicer je njegova vsebina skoro za polovico majša kot Jupitrova, vendar pa je še 140 krat večji kot naša zemlja. Saturna obdajata dva kroga in ima zvezda skozi dalnoglede podoba, kakor da bi dva širokokrajna klobuka z odprtini drug na drugega položil. Premer Saturnov znaša

okoli 120.000 km. Z obroči vred pa meri premer skoro 280.000 km. Saturna spremnja na njegovem obhodu krog solnca, ki traja 29 let, 10 mesecev. Sedaj vidimo to zanimivo premičnico kot svetlo zvezdo v ozvezdju »dvojčkov« in tvori s Kastorjem in Poluksom ravno črto in je skoro vso noč viden.

Zadnji dve premičnici sta »Uran« in »Neptun« zbog silne daljave in motne razsvetljave prostemu očesu nevidni. Uran je še stokrat večji kot naša zemlja in ima štiri mesce in potrebuje za svoj obtek krog solnca 84 let. Neptun je nekoliko manjši, okoli 80 krat večji kot zemlja, ima le en mesec in potrebuje za svoj obhod krog solnca 164 let.

Zvezde premičnice so s težno silo priklenjene na solnce in krožijo krog njega. Solncu podobne po svoji obliki in velikosti so pa vse druge stalne zvezde, katere se nam le skoz silne daljave kažejo kot majhne lučice. O tej silni daljavi je težka kaka predstava, približno bomo pa mogli to daljavo ceniti, ako upoštevamo, da svetloba potrebuje od solnca na zemljo 8 minut, do najbolj oddaljene premičnice Neptuna štiri ure, do najbližje stalne zvezde pa 2 do 4 leta.

Molitev.

Gospod, usmiljen si in dober,
usmilj vendar že se nas,
krvavi vojni konec stori,
poglej, saj že je skrajni čas!

Usmili se junakov naših,
ki v strelskih jarkih hirajo.
Trpé uboštvo, glad in muke,
boré se in umirajo...

Gospod trum vojnih, blagoslovi
orožje naših hrabrih čet,
da mir skor priboré in zmago,
v naročje nam vrno se spet!

Branilcem hrabrim domovine,
ki pa jih strl je vojni grom,
podeli večni mir in pokoj,
pri tebi boljši, lepši dom!

Ti bodi moč in tolažilo
nevestam tožnim in ženam.
Daj, da po teh krvavih žrtvah
bodočnost lepša vzide nam!

Vide.

Kaj me je učilo kmetovanje.

(Prof. Ivan Dolencec.)

(Dalje.)

Samostojnost in svoboda sta doma na kmetih. Kmet se prepričuje dan na dan o resnici, da se ima za uspeh v gospodarstvu zahvaliti res skoro izključno sebi in Bogu. Njemu ne podari nikdo ničesar. Vsako zrno žita je s težavo in znojem odkupljeno zemlji, v vsakem vzrejenem govedu je kondenzirano takorekoč njegovo samozatajevanje. Po protekciji on ne pride nikamor! Protekcije kmet sploh ne pozna. Kakor v resnici delaš, tako si plačan kot hlapec in kot dekla (in seveda tudi kot gospodar). In če opraviš svoje delo, bo v veliko večji skrbi gospodar, da izgubi tebe, kot ti, da

prideš ob službo. Deset vrat ti je odprtih, če se ti ena zapro. Biti dober hlapec ali dobra dekla, ki opravlja svoje delo samostojno in ne čaka šele opominov »od zgoraj«, to zahteva celega človeka; več samozatajevanja je treba dobremu poslu kot dobremu uradniku. Nekaj resnice je vendar v sicer tendenčno pobarvani karakteristiki, s katero je označil uradnika Šimnov oče, trgovec (»Dom in Svet« 1916, str. 258): »Tu ni treba misli, ne varčnosti, ampak neke količine znanja in vaje. Karkoli napraviš, je predpisano, ni njegovo delo. Plačo in proste ure zabije kakorkoli.« Uradnik, ki je za kaj, ima dostikrat veliko in odgovornega dela, a za trud časovno omejenih uradnih ur ga vendar odškoduje resničnost zadnjega stavka v navedeni označbi, dočim je vsaj pri nas posel vprežen ves čas, ki mu ostane od večkrat pičlo odmerjenega spanja.

Gospodar in posel sta pri delu in pri jedi popolnoma tovariša. Dober hlapec, porabna dekla sta večkrat bolj podobna gostu v hiši kot uslužbencu: vse ga skuša pri hiši pridržati; nikdo mu ne reče žal besede. Ta slučaj je sicer precej redek, ker je krepost pravičnosti, ki podeljuje vsakemu svoje, prav tako težka za gospodarja kot za posla in se človek kaj lahko oddalji od nje. Splošno pa je že pri nas pomanjkanje poslov tako veliko, da smatra vsak gospodar za veliko srečo, če ima dobrega uslužbenca; temu primerno ž njimi tudi ravna.

Če je že posel tako neodvisen, pa velja to tem bolj o gospodarju. Predstojnika nima; celo na odjemalce ni navezan, kot n. pr. obrtnik (rokodelc ali trgovec). Stanuje v svoji hiši. Ako gleda, da ne pride v konflikt s svetno gosposko, mu ne more nikdo delati kakih težkoč; naravnost suveren je. Te suverenosti mu ne krati nihče, ker si jo sproti zasluži vsak dan. Kdor ga zavida — alo, vzemi motiko v roko, obleci kmetško obleko in živi ob njegovi preprosti hrani — pa si boš še ti zaslužil neodvisnost, ako ti diši! Med največje dobičke svojega kmetovanja štejem dvigajočo zavest, da sem še vedno duševno in telesno zmožen, zaslužiti si kruh z delom svojih rok, ako se iz kateregakoli vzroka druge vrvi potrgajo.

Kmetovanje uči človeka misliti realno. Kdor ne bo gospodaril previdno in pazil na vsako reč, bo kmalu dogospodaril. Če ne bo poleti delal, bo pozimi in spomladi stradal. Ta neizprosna trda logika življenja ga nauči temeljito rabiti čas in prilžnosti za zaslužek. Tudi z denarjem je bilo pred vojsko tako, da je moral kmet dvakrat premisliti in enkrat kupiti, ako se je hotel ogniti pritiskanju na kljuko vrat v posojilnico. V tej intenzivni skrbi kmetovi za živež in denarno ravnovesje leži tudi eden glavnih vzrokov, zakaj kmetški stan tako počasi napreduje. Manjka časa, da bi se izobrazil s popotovanjem, obiskovanjem šol in tečajev, sistematičnim čitanjem strokovnih knjig. Tudi živi dostikrat preveč osamljen na samotnih posestvih, strani od kulturnih središč. Tako ne najde on poti do izobrazbe in izobrazba ne do njega. Za tehnično napredovanje je treba večkrat tudi malo eksperimentirati, kako se bo kaka stvar obnesla. Mnogi kmetje to tudi delajo; pri mnogih pa se ima vsak napredek boriti z različnimi težkočami: stoletno

tradicijo, s težkočo, ob neizdatnih podatkih preštudirati rentabiliteto novotarije itd. Boljše žitne letine bomo imeli samo ob pravilni rabi umetnih gnojil. Ni pa isto gnojilo za vsako prst. Ako kmet noče dati svoje zemlje preiskati kemično, mora sam preizkušati rentabiliteto raznih gnojil na svoji zemlji. Za take reči pa ni treba samo časa in malo razpoložljivega denarja, ampak tudi nekaj talenta za znanstvenika. Vse troje pa ni vedno združeno v eni osebi. Ako pa izda za kako snov, ki jo ima njegova zemlja že itak v obilici, še nekaj kron brezuspešno za isto tvarino v obliki umetnih gnojil, se mu »navdušenje« za napredek močno ohladi. Da pot do izobrazbe pelje včasih tudi po malem ovinku, ta resnica je kmetu neznan; če mu je pa znana, se mu zdi tako grda in nevšečna, da mu diskreditira tudi izobrazbo samo in njene predstavitelje.

Kaj pa naj rečemo glede kmetove robatosti? Najprej to, da je takih krajev silno mnogo, kjer je naše ljudstvo izredno prijazno in ljubeznivo. Kmetje v moji rojstni vasi so rahločutnejši in obzirnejši v občevanju kot meščani vseh meni znanih mest; ne izvzamem niti izobraženstva.

Oddaljenost hiše od hiše zmanjša nevarnost prepira, poveča pa čut osamelosti in željo po družbi. Prihod soseda v hišo mu je že redkost, ljub obisk, ki mu je treba bivanje v hiši omiliti, da bo prišel večkrat. Vljudnost ima za kmete isti praktični pomen kot za meščana. Ako gre kmet v družbo, ve prav dobro, da družba pričakuje od njega vljudnega nastopa in zabavnega občevanja. Dostikrat je meščan, pa naj bo obrtnik ali uradnik, malo tudi sam kriv, da mu kmet pokaže zobe. Kmetški stan je bil dosedaj v očeh mnogih poklic druge vrste. Kmet je veljal za zabitega. Meni je bilo vedno mučno, kadar sem videl n. pr. v dunajskih gledališčih, kako je nastopil »neumni« kmet. Pisatelj sam že ni naslikal kmeta pravilno; kar je še manjkalo, je dodal igravec. Tako se ustvarja v meščanstvu javno mnenje, to prihaja tudi med kmete, mori veselje do kmetovanja in ne tvori seveda podlage za medsebojno umevanje meščana in kmeta.

Zato kličejo sedaj vsi, ki so uvideli, da je nazadovanje kmetškega stanu eden glavnih vzrokov pomanjkanja živil: »Pred vsem tudi več spoštovanja do kmetškega stanu! Zelo krivično je imenovati kmeta »neumnega« in mu zabavljati.« (Dr. Ude.) Hvala Bogu, v slovenski literaturi sem zasledil manj znakov podcenjevanja kmetškega stanu kot v nemški.

(Dalje.)

Jeklen slovenski roj.

Junaško srce, vojna kri —
vojaki smo slovenski mi,
še tako kremenit sovrag,
pred nami mora bežat vsak;
kam dragi dom pokliče nas,
je branit mesto ali vas,
nevstrašeno mi gremo v boj —
jeklen slovenski roj.

Kadar trobenta kliče nas,
da tu je ofenzive čas;
to pravo nam veselje da,
s ponosom srce nam navda,

ko jeklo kuje, grom grmi,
z jekleno točo nas kropi:
kot val naprej drvimo v boj —
jeklen slovenski roj!

Krvava bitka se prične,
dom ljubi, mislimo na te,
oj hišica očetova,
preljuba vaška lipica,
pozdrav iskreni plava k vam,
roko damo v duhu Vam,
za vas kot leví gremo v boj —
jeklen slovenski roj!

Če tudi smrt nas doleti,
kaj maramo junaki mi,
umreti treba tu al' tam,
ni časa to premišljat' nam,
za dragi dom prelito kri
nebo in zemlja proslavi, —
zato za domovino v boj —
jeklen slovenski roj!

Ako nakloni nam nebo,
da srečno pridemo domov:
oj hišica očetova,
preljuba vaška lipica,
naše srce še bolj gorko,
doma za vaju bilo bo,
zato naprej do zmage v boj —
jeklen slovenski roj!

Špartanci smo avstrijski mi,
junaštvo naše naj slóvi,
od svinčenk solnce se stemni:
slovenski roj kot zid stoji,
smrt — če se nas dotika že:
roj naš še ne umika se,
glej — cesar Karel — to je tvoj —
jeklen slovenski roj!

Jožef Čonč, nadučitelj.

Soškim junakom.

Domovje kliče: zdaj junaki,
vi soški leví korenjaki,
ura! naprej na dedne vrage,
Boroevič pelja do zmage!

Lah v bistro Sočo nam je pljunil,
domovje naše je oskrnil,
maščujmo dragi kri prelito,
naprej do Rima zmagovito!

Dom, kar junaštva kriješ v sebi,
kreposti Bog podelil tebi:
na vojni žrtvenik položi,
sovrag da krut se razoroži!

Zašumi Soča iz globine,
operi kraških sten strmíne,
očisti jih taljanske pene
oskrunjevalne in strupene!

Zaplavaj orel avstrijski,
poletj tja na dom milanski,
perot svojo nad njim razgrni,
v posest avstrijsko ga povrni!

Benetke solčne tud' obleti,
z junaštvom svojim jih opleti,
na kraških bukvah saj stojijo,
naj z domom našim se spojijo!

Nebo se vojno bo zjasnilo,
na dom naš srečni mir razlilo,
po svetu Avstrija slovela,
v njem prostor solčni bo zavzela!

Jožef Čonč, nadučitelj.

Spomin na Karpate.

I.

Karpati, nesrečni Karpati! Grob celih
ruskih armad, pa tudi mnogih naših juna-
kov, med katerimi se našega Janeza ne
sme manjkati. Marsikateri sin Triglava po-
čiva v njih brezkončnih gozdovih, premno-
gi so postali žrtev mraza in divjih volčjih
zob... Mesec dni sem jih samo okušal, a
pozabil jih nikdar ne bom! — Naj v na-
slednjem v kratkem popišem bridke urice,
ki sem jih prestal v njih snegu in mrazu.

V sredi januarja smo se po hudih bo-
jih pri Gorlicah, par postaj pred Novim
Sončem, vsedli na železnico in smo jo pu-
hali, kam? Tega ni vedel nihče. Ugibali
smo različno. Največ jih je trdilo, da, ker
smo Kranjci toliko trpeli in že na moštvu
izgubili, nas hočejo poslati na laško mejo
za straže. (Takrat z Lahi še nismo imeli
vojne.) Drugi bolj črnogledi pa so trdili,
da gremo najbrž nad Srba, kjer ne bo nič
bolje in nič drugače, razen sovražnika, ki
je pa še hujši od Rusa.

Toda uganil ni nihče. V Budimpešti
smo jo naenkrat zavili mesto proti jugo-
zahodu proti severu in po štiri dni in pet
noči trajajoči vožnji smo izmučeni izstopili
v mestu Kerösmezö v predzadnji postaji
Ogrske v divjeromantičnih Karpatih.

V najhujši januarski zimi ponoči v
snežnem metežu smo jo mahali čez meste-
ce še dobre ure naprej v malo raztreseno
vas Mali Kerösmezö in se nastanili po ve-
činoma lesenih hišah. Naš voj si je izbral
za svoj hotel malo strgano kolibo, kjer sta
nas pozdravila le dva stanovalca: Star in
napol gluhi mož in grda polneumna žena.
Oba sta kadila kot za stavo — suho list'e,
nekaj časa mož, in ko se je ženi dosti zde-
lo, mu je potegnila pipo iz ust in pušila
kot za stavo. Imela sta oba le samo eno
pipo. Kaj čemo, revščina in zakonska ljub-
ezen se zadovolji tudi z eno pipo. Saj
mož in žena sta eno, pravi sv. Pavel...

To je bil mož vesel, ko smo mu po-
stregli s tobakom, ki smo ga takrat še do-
sti imeli! Zmetal je listje iz mehurja ven in
kadila sta z ženo, da je bila vsa hiša za-
vita v dim. V zahvalo nam je žena dala
mleka in nam šla po žganje, s katerim smo
si ogreli mrzle ude, a žena si ga je privo-
ščila na naš račun toliko, da je na peči ob-
ležala in zaspala... Mož pa nam je postlal
na slami v hlevu in spali smo kot da bi
nam angelci godli.

Vobče je ljudstvo tu v vznožju Kar-
patov zelo ubožno in zaostalo. Govori se
že slovanski jezik, je li slovaški ali ru-
sinski, sam nisem mogel razsoditi, ker sta
si zelo podobna. Vere vem, da so pravos-
lavne, vsaj moj »hotelir« je bil, ker raz-
sten so gledale značilne pravoslavne po-
dobe s sv. Nikolajem, ki ne sme manjkati
v nobeni rusinski hiši. Tudi njih noša je
zelo čudna in se, posebno ženska, močno
razlikuje od one v Galiciji. Moški imajo
bele, čisto ozke hlače, ki so jim tesne kot
vlite na suha bedra, seveda prtene. Kot
naša kamižola jim služi neka hrapava, de-
bela, doma narejena kratka suknja, ki iz-
gleda kot suknja sv. Janeza Krstnika iz
kamelje dlake. Jaz sem jo v Karpatih
tudi nekaj časa nosil, ker me je bodla
in je postala polna tistih domačih živalic,
ki se kot dihur žive s samo krvjo — sem

jo vrgel proč. Pozimi se moški in ženski
svet zavije še v sirovo ustrojen kožuh iz
ovčjih kož z dlako na zunaj, da izgleda kot
divji mož. Naši otroci bi zbežali pred nji-
mi, misleč, da je prišel bav-bav, s katerim
jih je strašila mati, če niso bili pridni. —
Obuti so v lesene opanke, a na glavi, z
lasmi do tilnika, — imajo kučmo ali pa
tudi — pozimi in poleti — slamnik, ki bi
se ga pri nas sramoval mož v koruzi. —
Ženske so bolj »nobel«, posebno v nedeljo.
Imajo belo ozko krilo iz platna, čez to pa
drugo krilo rdeče križasto z razporkom obo-
strani, da izgledajo, kot bi imele dva pred-
pasnika, enega spredaj, drugega zadaj, ali
pa kot duhoven v mašnem plašču. Jopico
imajo takisto iz belega platna z rdečimi
prešivi »radi lepšega«; kajti malo neči-
murnosti mora imeti vsaka Evina hči, če-
prav je doma tam, kjer je svet z deskami
zaplankan in s košem poldne zvone...
Glave imajo zavite v rdeče rute, močno
na ta način kot naše Kraševke. Prav lične
so nekatere v tej obleki...

Pa vrnimo se k stvari. Skoraj teden
dni smo bivakirali po kmetih, imeli vaje in
gazili pol metra debel sneg, ker Janez ne
mara imeti nikdar miru, čeprav je v re-
zervi. Iz snega smo se učili delati cele pa-
lače, ker se je nam govorilo, da jih bomo
v karpatskih puščavah rabili kot stanova-
nja, ker tam ni nobene človeške naselbine.
Naredili pa nismo mogoče slabih koč, am-
pak iz snega, ki se je lepo rezal, smo na-
pravili cele palače, kot jih Amerikanci
zgrade pozimi za luksuz iz ledu. Le žal, da
so postale, ko je prišel sv. Jurij v deželo,
žrtev toplejših solčnih žarkov.

II.

Tako se je približal čas odhoda. Sneg
je naletaval in mraz je bilo, da nismo čutili
nobenege uda, ko smo jo mahali na hrib,
ki je bil porastel s samimi smrekami. Dru-
gega nisi videl kot same smreke in sneg,
kolikor daleč je neslo oko. Cel ljubi božji
dan smo marširali, zvečer pa smo ob cesti
v nekih razpadlih drvarskih kolibah pre-
nočili. Za večerjo je bila conserva in ko-
sec kruha, drugega nismo imeli. Ker vsled
silnega mraza nismo mogli spati, smo si
zakurili ognje in se greti. Jaz sem bil zelo
zaspan in utrujen; rad bi bil malo zaspal.
A če sem se vlegel malo na tla in se odel
z volneno plahto, katero je imel vsak mož
s seboj, me je začelo zebsti po hrbtu, kajti
ležal sem na goli, zmrznjeni zemlji. Pa
moja iznajdljiva buča si je znala pomagati.
V kolibi je bil nekak strop iz desk, in ker
je spodaj ogenj gorel, sem si mislil: gori
me ne bo zeblo, ker trebuh mi bo grela
»deka«, a hrbet spodaj goreči ogenj. In
res sem kmalu sladko zaspal. Ker pa so
bile deske le na redko položene in ne ena
pri drugi, kot bi moral biti pravi strop, in
sem jaz v prijetnih sanjah — sanjal sem,
da sem bil doma — malo preveč raztepal,
sem zdrsal do odprtine in kar naenkrat v
najslajšem spanju in sanjah sem se znašel
na — goreči grmadi spodaj. Prvi hip sem
mislil, da sem v peklu, pa tovariši so me
hitro rešili ognjenih vic, kjer bi se bil
kmalu preveč segrel, malo kosti sem si bil
pretresel; ker ravno nisem z visočine pa-
del, ni bilo druge sile. Najbolj me je dra-
žilo, ker so me tovariši venomer dražili,
če sem se dosti pogrel. — Jaz sem bil

tih, a s spanjem ni bilo nič več vso tisto noč.

Drugo jutro na vse zgodaj smo jo mahnil naprej. Prišli smo do križišča cest, katerih ena pelje proti Galiciji, druga pa na Ogrsko proti Königsfeldu in naprej proti Marmaros-Siget. Mi smo jo zavili proti zadnji in obstali v prvi vasi. Bo, smo si mislili, saj v Karpatih ni tako hudo. Dobili smo nekaj jestvin, židu - gostilničarju smo izpraznili klet, oziroma on je nam izpraznil žepe za svojo rakijo, kot je ime noval pobarvano vodo iz bližnjega potoka.

Pa to veselje in »rost« je trajalo le malo časa, eno popoldne in eno noč. Drugi dan smo jo za zajutrek že spet mahali nazaj — proti Galiciji. Dokler je bila cesta in gaz, je že še šlo. Ko pa smo prišli do takozvanega »Holzschlaghausa«, je zmanjkalo poti in gazu. Mi smo zavili levo v hrib. Reklo se je nam, da je na hribu Rus, in nabasali smo si puške. Prišli smo gori in se utaborili v lesenih barakah, in ponoči sta spali dve kompaniji, drugi dve pa sta šli dalje po snegu do kolena v rezervne pozicije blizu Rafailowe, kjer so poljski prostovoljci delali čuda proti ruski premoči. O polnoči smo se zamenili, a bilo je vse eno, v postojankah ali v iz sruhovih brun postavljenih kolibah, skoz katere je pihalo na vseh koncih in krajih. Smrekove veje so nam služile kot pernice in odeja je zmrznila na nas. Zares prijetno prenočišče.

Drugo jutro smo šli nazaj do »Holzschlaghausa«, drvarske hiše, ki se je v vojni razširila v pravo leseno vas, oziroma vas iz svežih smrekovih vej. Po zajutreku smo jo mahnil naprej po ozki stezici brez gazu po pol metra debelem snegu. Ob stezi so poljski legionaši postavili velikanški lesen križ s pomenljivim napisom: »O Kriste, spasi (reši) Poljsko!« In Kriste jih je uslišal...

Tako smo capljali eden za drugim, ali po vojaško rečeno »einzelnabgefallen«, naprej. Zadnji smo bili še dobri, ker so nam prvi malo sneg pregazili, a prvi so bili revčki, ki so ga rezali v »celo«. Kar naenkrat spodrsne konjem, ki so nosili kotle z menažo za nami (kajti vojne kuhinje na vozovih smo dali v Karpatih v penzijo) in vse skup se zvali v poleg tekoči potok. Preden so prvi izvlekli mrhe iz mrzle kopele, smo zadnji čakali, da smo bili že vsi neumni, in zeblo nas je tako, da nismo čutili nobenega uda več, le želodec, ki je čedalje bolj godrnjal za svojimi pravicami, ki mu gredo po božjih in človeških postavah. Slednjč že v trdem mraku smo jo pririli do neke napol podrte žage, ki naj bi nam služila za prenočišče. A ker je bilo sila mraz in mi lačni, smo si zakurili, se grel in si kuhali kavo ter si žago nad glavjo zažgali. No, smo se vsaj pošteno pogreli.

Vendar, kar smo dosedaj poskusili, je bilo vse šala proti težavam in trpljenju, ki se je sedaj začelo.

(Dalje.)

Kako pa je pri nas brez Vas.

Dragi domači! Povedali ste nam zadnjič, kako se počutite doma brez nas, medtem ko mi služimo cesarja in Vas branimo pred sovražnimi trumami. Tudi nam mi neva dan za dnem brez prijazne Vaše to-

varišije. Mislili smo, da nam brez Vas sploh ni mogoče živeti. Pa živimo vseeno. Druga vprašanje pa je — kako?

Pravega našega življenja si niti predstavljati ne morete. Saj se še sami včasih ne zavemo, ravno kako da živimo. Prav veseli smo, da dnevi tako hitro beže, in na ta način se tolažimo in čakamo... Česa, nam gotovo ni treba še praviti, saj isto pričakujete Vi. Dal le Bog, da bi kmalu dočakali. Pa nas je že zmotilo — mislili smo to bolj na koncu povedati, pa smo že zdaj, se vidi, kaj nam je najbolj na srcu.

Dnevi so tukaj tako enolični in podobni drug drugemu, da se največkrat brihtamo s tem, kateri dan je danes, ako se namreč ravno spomnimo, da bi bilo to tudi potrebno vedeti. Med tedenskimi dnevi razločimo nedeljo, v mescu pa vsaki 1., 11., 21., ko potegnemo plačo za svojo zvesto službo. Včasih pridejo še kaki izredni dnevi, ki so pa najlepši, kar jih doživimo pri vojaki (pa še te doma) — dnevi dopusta. To je vpraševanja, vznemirjanja, zdihovanja, čakanja in bogve kaj še vse, preden pride ura za odhod k Vam domov. Kakor pa težko pričakamo tisti srečni trenutek, tako hitro pa se zmuzajo dnevi doma, in ko se obrnemo, smo že tukaj, kjer smo bili. Dobro bi bilo, da sedaj ponovimo zgornje vrstice o miru, pa opravimo brez njih, saj vedno ne bo tako.

Pravite, kako doma molite. No, ne smete misliti, da mi ne; vsaj pri nas v Judenburgu. Pa upamo, da tudi drugod. Celo župnika imamo, seveda kar iz naših vrst. Ta preskrbi, da opravimo dolžnost tudi napram Gospodu voinj trum, kajpada bolj na kratko, po vojaško. Vsak večer molimo ob določeni uri sv. rožni venec pri oltarju Matere božje vedne pomoči. Oltar po svojih močeh krasimo, celo prt smo naredili, kar papirnatega, kajti tu so stranski oltarji leto in dan brez prtov. Po ustnem izročilu tukajšnjega mežnarja sem izvedel, da baje primanjkuje enemu ali drugemu (ne nam!) lilik za srajce, pa si postreže večkrat z oltarnimi prtji. Vi se temu čudite, a zgodilo se je v resnici to večkrat, ne samo v tej, ampak tudi v sosednjih cerkvah.

Dobri ljubljanski gospodje so nas preskrbeli z »Večno molitvijo«, in tako molimo vsako nedeljo popoldne uro česčenja pred Najsvetejšim: prosimo blagoslova in stanovitnosti zase in za Vas, kajti ne mine dan, da bi se Vas ne spomnili.

Imamo tudi nekaj knjig, ki si jih med seboj izposojujemo. Tudi »Pozdrav« dobivamo in vselej ga prav težko pričakujemo.

O strahu ste zadnjič nekaj pravili. Le potolaženi bodite, nikar se ne bojte za nas: dokler se zbiramo ob Marijinem oltarju, bomo z Njeno pomočjo ostali dobri in zvesti poštenemu narodu. Niso pa vsi dobri, le preveč naših nesrečnih bratov je svet ujel v zanke, iz katerih jih vsa grozota vojne ne izmota. Molite zanje, da se vrnejo nazaj, molite pa tudi za nas, da ostanemo stanovitni. Konec dober — vse dobro. Le glejte, da se tudi doma dobro držite, da ne bomo več slišali žalostnih novic kot smo jih že parkrat. Pa ne zamerite nam tega stavka, saj se ravno z medsebojnim opominjevanjem izpodbujamo za boljše, lepše, čistejše življenje.

Zdaj pa sklenemo. Precej suhoparni smo in ne znamo tako lepo povedati, pa

vse to nam pride iz pravega srca. Želimo, da se še oglasite, bomo že odgovorili.

Bog z Vami in nami!

Slovenski vojaki iz Judenburga.

Poljska straža.

Temna noč, skrivnostna in krasotna. — Tam na gričku poljska straža je samotna, Fant zamišljen hodi semtertja počasi, puško v roci, zrnje svinčeno ob pasi.

Tu in tam svinčenka zabrenči, top se izza hriba oglasi.

— Fant strmi v daljavo in poslušaj, pred sovragom mu telo, pri ljubih duša: Daleč duh mu je poletel vasovat, — tam srce je pač najrajši, kjer je naš zaklad, Dol na jugu hiši dve stojita v sela sredi, skupaj kot prijazni dve sosedji: Tamkaj duh se mu mudi nocoj in tisočkrat, V prvi siva skrb zanj moli in bedi, a ljubav v sosednji zanj mrje, medli...

Dragi koči,

kdaj svidenja vendar dan napoči?

Dragi hiši,

kdaj nebo dobrotno vaju usliši?

Vide.

Dopisi.

Vojakom-družbenikom Marijinim.

Zaman ob nje se ljuti val zaganja, ker Mati čuva sama jih presveta, Minul bo čas trpljenja, vojskovanja, bo zmaglo praznovala Njena četa...

Ljubi bratje!

Že tretje leto traja krvavi boj. In gotovo vas je mnogo, ki se že tretje leto hrabro borite pod cesarsko zastavo. Hrabro, neustrašeno ste šli vsekdar v krvave boje in gledali dan na dan smrti v obraz. Pri vsem tem trpljenju so pa vaša srca — to upam — pri naši nebeski Materi. Saj ste nje ljubeči sinovi. Res, da so vam odvzeti shodi in razne slavesnosti, ki se prirejajo Mariji v čast in njenim otrokom v spodbudo. Toda v vaših srcih gotovo še gori plamen ljubezni, tisti plamen, ki ste ga nosili v svojem srcu, še preden ste stopili v Marijino službo. In ta plamen, ljubi bratje, naj vam sveti na težavnem potu, ki vam ga riše usoda. Dokler bo plapolal ta v vašem srcu in dokler bo on vaš sodnik, tako dolgo bo Marija vaša Varihinja, vaša pot, pa četudi težavna, bo vendar srečna, saj vas pelje k vašemu cilju — k Mariji.

Težavna pot, pravim. Ko ste bili še doma, ste morali dokaj prestati zavoljo Marijine družbe od strani nasprotnikov, zapeljivega sveta. Ali sedaj pa so težave še resnejše. Hudobni duh hoče žeti bogato žetev. Čolnič vašega življenja se ziblje po morju. Toda to morje je sila razburkano. Pogubonosni valovi se dvigajo visoko in hočejo požreti čoln v dno morja. Toda, ljubi fantje, ali boste mirno gledali, kakor pravi pesnik:

Brez jader, brez krmila
plava čolnič čez morje,
z njim igra valov naj sila,
križem jaz držim roke.

Nikakor ne, bratje! Čolnič mora biti rešen. Prijadrti mora v varen pristan. Ko vas bodo napadle skušnjave, ko se vas bo loteval obup, ki doprinaša najtežje gorje, tedaj vas bo gotovo spomin na nebesko Mater rešil, saj

Ze samo ime Marija
prežene vso bridkost.

Ob njenem imenu se trese pekel, nebesa se pa veselijo. Za slehernega je Marija velika tolažba, kaj šele za njenega sina. Če boš ti, ki si Njej dal obljubo, da hočeš biti Njen zvesti sin, to obljubo držal in je ne boš prelomil, smeš upati, da ti bo Ona vedno ob strani do zadnjega zdihljaja. Ako te doleti smrt na bojišču, kjer si ločen od ljubih domačih in morda tudi od duhovnika, in ne bo nikočar, da bi ti dal sveto Tolažbo — ne obupaj — Marija, tvoja mati, ki stoji ob strani.

K mogočni priprošnji in varstvu Marije se pridružuje pobožna molitev Vaših sester in bratov v Mariji. Vez ljubezni, ki nas je vezala kot otroke Marijine, ko ste bili še doma, ista vez nas drži tudi sedaj, ko ste ločeni daleč proč od nas.

Z ljubljnim Sinom naš blagoslovi, Devica Marija!

M. Zakrajšek.

Z mojega pota.

»Ferber« ali — če hočete bolj učeno — radovednost je že marsikoga gnala iz kraja v kraj. Danes pa se je lotila mene. Zato pa bomo romali skoz Trebnje in Mirno. Na pot moram seveda vzeti legitimacijo, da me kje orožnik ne prime.

V Trebnjem — ali bolje rečeno pri Sv. Marjeti — naletim na pogreb. Pokopavali so mladeniča 18tih let, podomače Gabrovčevega iz Jezera. Še tako mlad, pa mora leči v grob. Pri tem pa me je navdajala misel, koliko pač je že končalo mladeničev, ki ne bodo počivali v domači grudi. Tukaj tudi izvem, da so pred nekaj dnevi pokopali občežnanega krojača Ant. Erške, p. d. Ograjskega žnidarja. Njegova smrt je bila spokorna. Bog jima daj večni mir! Pa rekrute imamo zopet. Fantov z 18. leti je precej potrjenih. Pa kako so se ti fantalini nosili, kot bi bili že najgorši junaki!

V Trebnjem so ob zvonove. Hvala Bogu, da je ostal veliki, tako lepo doneči zvon. Vendar pa bo malo čudno ob velikih praznikih, ko ne bo ubranega zvonenja. Naj bi, ker so blagoslovljeni, reš prinesli blagoslovljen uspeh.

Med potjo pa slišim petje. Malo čudno se mi zdi to. Pa takoj izvem, da so g. kaplan zelo vnet pevec, zato so si ustanovili pevsko društvo. A tako! Potem pa le pojte. Bog vam daj srečo!

Slišim tudi, da so se po okolici precej oglašali tatovi. V prvi vrsti so menda hoteli ljudi spomniti na cesarsko posno postavo in jim v ta namen pobirali meso in klobase. Kako so se ti nočni ptiči imenovali, tega pa še danes nihče ne ve.

Novic iz Trebnjega imam že dosti. Sedaj pa proti Mirni. Že med potjo zopet zvem, da so tudi tukaj bili tatovi. Nekateri dolže cigane. Mogoče! Na Trbincu pa ohcet. To, to je nekaj. Poročil se je g. Ignacij Gracar z gđčno. Francko Kmetovo. On je invalid, brez noge, in je že izkusil rusko ujetništvo. Bog daj srečo!

G. prof. Franca Neubauer je zadel mrtvoud in sedaj leži nevarno bolan. Bog mu vrni ljubo zdravje!

Tudi v Mirni mi potožijo, da so ob zvonove. Ostal je le mali zvon. Ubogi farani bodo s težavo preboleli to izgubo.

Ko stopim v cerkev, slišim orgle. Te-

daj nov organist. Radovednost pa me pelje kar na kor. Pa kaj vidim? Mesto organista — organistovka. Tudi dobro. Saj sedaj je tako vse na ženskah. V nekem kraju so se mi še celo hvalile, češ, ko so bili moški doma, nismo nikoli bile zraven, ko smo prašiča klali, češ, da ga ženske niti ne udrže. Sedaj smo pa povsod same, pa nam jo ni še noben popihal. Pa kam smo prišli? Torej mirnski pevci so mi všeč. Jaz pa že itak vsakega spoštujem, da je le pevec, četudi jaz nimam glasu za petje.

Stopim še v prodajalno in ravno naletim, ko neka ženska vpraša, kolikō stane par otročjih čevljev. »Trideset kron,« odvrne trgovka. Moj Bog! Da bi le skoraj odšla zima, da bomo mogli bositi hoditi.

Vi, ljubi prijatelji, pa pozdravljeni do tedaj, ko se zopet kam popeljemo.

M. Zakrajšek.

Zvonovi se poslavljajo...

Po svetem Mihaeli
zvonovi so zapeli,
zvonovi so zapeli,
milo in žalostno.

Pa kaj, ko ni ne jutro,
ne poldne, ne večer;
nobenege pogreba
ni videti nikjer?

Zvonovi se poslavljajo,
na vojsko se odpravljajo
in zadnjic nam pojo iz lin
v slovo in za spomin!

Zvonovi so potrjeni,
zvonovi posrebrjeni,
oj ljubljeni zvonovi,
oj srečni v službi novi!

Za fanti greste in možmi,
stan spremenite kot oni;
nam peli ste — zvonovi,
gromite tam — topovi!

Sovražniku trepet in strah,
da bo pred vami bežal plah,
z junaki se združite,
mir, zmago priborite!

Vide.

Kako je z vojsko?

Sneg in mraz sta skoraj na vseh bojnih črtah prisilila vojskujoče se države k mirovanju, ali pa sta vsaj zabranila, da se v večji meri niso mogla vršiti nobena podjetja.

Na ruskí frontí so naši napravili nekaj sunkov v poizvedovalne namene. Prinesli so dragocena poročila, ujeli nekaj sto mož in zaplenili nekaj strojnih pušk. V Bukovini so naši zasedli nekaj višinskih postojank ob cesti, ki pelje v Valeputno. Ruski napor, da bi izrgali pridobljene uspehe, so se izjalovili in izgubili so 1300 mož in 11 strojnih pušk.

Na rumunski frontí so naše čete odbile silne napade rumunskih čet v dolini Putne in Suzito.

Na italijanskem bojišču je precej mirno. Na Tirolskem so naši uničili dva so-

vražna topova, mnogo streliva in vojaških bivališč. Skozi rove, ki so jih napravili v sneg, so napadli neko italijansko postojanko, jo uničili in zadali sovražniku krvave izgube.

Vojaške in druge vesti.

Cesar je odpoklical nadvojvodo Friderika in ga odvezal njegove službe kot poveljnika skupne oborožene moči s pridržkom, da ga uporabi na drugem važnem mestu. Ravnotako je odpoklical barona Conrada pl. Hötendorf in ga odvezal službe načelnika generalnega štaba. Izdal je lastnoročni pismi.

Ljubi baron Conrad!

V prvih početkih te vojske ste kot svetovalec vrhovnega armadnega poveljnika silno premoč naših sovražnikov z jasnim poznanjem njegovih slabosti in z neutrudljivo inicijativo izravnavali. Vaša modra sodba je našla gotov izhod iz najtežjih položajev.

V nadaljnem poteku vojske ste v smotrenem skupnem delovanju z našimi zvestimi zavezniki znali na odločilnem kraju o pravem času zastaviti potrebne bojne sile, na vseh bojiščih ustvariti podlago zmagovitim operacijam in izjaloviti načrte novih verolomnih sovražnikov.

Tudi Meni ste bili vedno nesebičen, vdan svetovalec.

Če Vas sedaj odvežem službe načelnika generalnega štaba Moje celotne oborožene sile, da uveljavim Vašo preizkušeno silo na drugem važnem mestu, čutilim potrebo, da Vam dam vidno znamenje Mojega zaupanja in Mojega hvaležnega priznanja Vaših neminljivih zaslug.

Podelim Vam veliki križ Mojega vojaškega reda Marije Terezije. Okolnost, da Vam podelim tisti križ, katerega sem si na prošnjo moje zveste, hrabre obrambne sile dne 17. januarja t. l. pripel in ga od tega dneva nosim, naj Vam velja kot izraz Mojega posebnega spoštovanja.

B a d e n , 2. marca 1917.

Karel.

Ljubi general pehote pl. Arzl!

Imenujem Vas za načelnika generalnega štaba Moje celotne oborožene sile.

B a d e n , 2. marca 1917.

Karel.

Umril je na pljučnici meseca februarja poveljnik naše mornarice, veliki admiral Haus. Cesar Karel sam ga je spremil na njegovi zadnji poti in s tem pokazal, kako visoko spoštuje velezaslužna dela, ki jih je rajniki veliki admiral storil v mornariški službi. R. I. P.

Vojaški domovi se snujejo na željo našega presvetlega cesarja Karla in presvetle cesarice Cite. Cesarica Cita je darovala večje vsote v svrhu ustanovitve vojaških domov. Snujejo se na frontí in v zaledju. Tudi v Ljubljani se je vršilo posvetovanje glede ustanovitve vojaškega doma pod predsedstvom g. deželnega glavarja dr. Šusteršiča. Obširneje o njihovem namenu in o njihovi napravi bomo poročali pozneje.

V domovini smo imeli dalj časa hudo zimo in velik mraz. Sedaj pa se že prikazuje pomladansko solnce. Kmalu bomo hi-

teli s podvojeno silo na delo, da si oskrbimo potrebnega živeža. Bog nam daj letos dobro letino.

Koledar za mesec marec.

1. Četrtek: Albin, škof.
2. Petek: Simplicij, papež.
3. Sobota: Kuničunda, cesarica.
4. Nedelja: 2. postna. (Evang.: Jezus se izpremeni na gori.) Kazimir, spozn.
5. Ponedeljek: Agapeta s tov., muč.
6. Torek: Fridolin, opat.
7. Sreda: Tomaž Akv., cerkv. učenik.
8. Četrtek: Janez od Boga, spozn.
9. Petek: Frančiška Rim.
10. Sobota: 40 mučencev.
11. Nedelja: 3. postna. (Evang.: Jezus izžene hudiča iz mutca.) Heraklij, mučenec.
12. Ponedeljek: Gregor I., papež.
13. Torek: Rozina, vdova.
14. Sreda: Matilda, kraljica.
15. Četrtek: Longin, mučenec.
16. Petek: Hilarij in Tacijan, mučenca.
17. Sobota: Patricij, škof.
18. Nedelja: 4. postna (sredopostna). Ev.: (Jezus nasiti 500 mož.) Ciril Jeruzalemski.
19. Ponedeljek: Jožef, ženin Device Marije.
20. Torek: Feliks in tovariši.
21. Sreda: Benedikt, opat.
22. Četrtek: Benvenut, škof.
23. Petek: Viktorin, mučenec.
24. Sobota: Gabriel, nadangel.
25. Nedelja: 5. postna (tiha). (Evang.: Judje hočejo Jezusa kamenjati.) Oznanjenje Device Marije.
26. Ponedeljek: Emanuel, mučenec.
27. Torek: Rupert, škof.
28. Sreda: Janez Kapistran, spoznovavec.
29. Četrtek: Ciril, škof.
30. Petek: Marija sedem žalosti.
31. Sobota: Amos, prerok.

Marija sedem žalosti.

Postni čas je najbolj podoben sedanjemu času. Čas, posvečen pokori, premagovanju, samozatajevanju, čas posvečen premišljevanju o trpljenju Gospodovem. Sedanji čas je tudi čas pokore, samozatajevanja, čas trpljenja. V postnem času pa praznujemo tolažbe poln praznik, praznik Matere božje sedmerih žalosti. O Njej nas učí sveta vera, da je naša Mati. Postala je naša Mati v onih bridkosti polnih trenutkih, ko je stala pod križem, na katerem je sredi dveh razbojnikov umiral v strašnih bolečinah Njen Sin. V onih trenutkih je postala naša Mati, ko je čutila v svojem srcu vso silo in divjost sovraštva, ki ga je imelo judovsko ljudstvo do Kristusa, v trenutkih, ko je videla, kako kaplja kri Njega Sina raz les križa. Ravno zato pa je praznik žalostne M. B. za nas tolažbe poln. Marija ve, kaj je žalost, ona ve, kaj je trpljenje, ve, kaj je bridkost, ve, kaj je zapuščenost, ve, kako trpi človeško srce pod krutimi udarci nesreče in bridkosti in ona je naša Mati. Mati čuti z otroki. Zato je poleg svetega križa v sedanjih časih naša največja tolažba podoba ali kip žalostne Matere božje. Kam beži otrok, kadar je v

nevarnosti, kam beži, kadar trpi in ga boli. V naročje svoje dobre zemeljske matere. O koliko jih je v teh časih že pribežalo pred podobo Žalostne Matere božje, koliko solz je že ona videla, koliko vzdihov, prošelj in molitev Ona slišala. Sv. pismo pravi: »Marija je ohranila vse v svojem srcu, vse nauke, vsa dejanja svojega božjega Sina. Tako uklene Ona v svoje materino srce vse vzdihne, vse prošnje, vse molitve, vse solze, ki jih pošiljajo k Njej njeni trpeči in vzdihujoči otroci. Ne en glas, ne ena prošnja, nobena solza, nič se ne zgubi, vse se globoko vtisne v njeno materino srce.

Tudi vi vojaki, častite žalostno Mater božjo. Morda imate kako njeno podobico, dajte, pogledajte v trpljenja polnih časih, kadar morate prav veliko trpeti, pogledajte ta trenutek nanjo, spomnite se trpeče Matere, Njej se izročite in polajšano vam bo. Posebno v dušnih nevarnostih se je spomnite, nikdar ne boste nesrečni, naj se zgodi po božji volji, karkoli se mora zgoditi. Naše ljudstvo zelo časti žalostno Mater božjo. V marsikateri cerkvi visi njena podoba, ali stoji njen kip, marsikatera kapelica v gozdu in ob potih je Njej posvečena. Cvetni petek se ljudje radi zbirajo pri Njej, da jo počaste, da ž Njo žalujejo in da na Njeno priprošnje zadobe obilo milosti. Posebno sedaj bodo prišli k Njej z mnogimi prošnjami. Predmet teh prošelj pa boste vi, dragi vojaki. Bodite z nami v duhu pred podobo Žalostne matere božje ta dan, tudi vi se ji priporočite. Naj nam Ona, Mati bolečin, Kraljica mučencev in Tolažnica žalostnih izprosi dušnega in telesnega blagoslova in skorajšnji mir.

Za kratek čas.

Franckovo namigavanje. V neki družini je bilo povabljenih h kosilu več gostov. Med kosilom pove na čisto priprost način domači sinček Francek, da mora iti ven. Po kosilu ga mamica pokara zaradi nedostojnega vedenja in mu naroči, da mora drugič v slučaju, če bi moral med kosilom kam iti, reči: »Iti moram malo na sprehod.« Čez nekaj dni postane Francek med kosilom čudno nemiren, spreletava ga zdaj rdečica, zdaj bledoba. Mamica opazi njegov nemir in ga vpraša, kaj mu je. Francek pa ji pol v joku odgovori: »Mamica ... ravno — ravno — sem šel malo na sprehod!«

Zvit slepar. Nekoč je zvedel mlad postopač, da je nek mož dobil v mestu za prodano seno 200 K. Prosil ga je zaradi tega za tobak in žganje. Toda mož je zatrljeval pri nebesih in peklu, da je izdal sam poslednji vinar in da nima ničesar pri sebi. »Če bi le tako daleč ne bilo do mojega doma,« se je hlinil postopač. »potem bi bilo nama obema pomagano. Sedaj pa ne preostaja drugega kot da greva tukajle gori v kapelico, kjer je sv. Felicijan, in ga prosiva, da nama pomaga.« Mož ni kazal posebnega veselja, toda postopač je znal tako prepričevalno govoriti, kako mu je sv. Felicijan še vedno pomagal, kadar ga je prosil, da je mož sam zadobil upanje, da bo še on kaj pridobil. V bližini je namreč stala kapelica, v kateri je bil iz kamna vsekani kip sv. Felicijana. Dogovorila sta se, da bosta delila, kar bosta izprosila od

svetnika. Ko sta prišla do kapelice, je postopač na videz prav pobožno molil. »Sedaj-le,« je zašepetal postopač muzu na uho, »mi je svetnik namignil z glavo.« Vstal je, šel h kipu in naslonil svoje uho h kamenitim ustnicam. Poln veselja je prišel nazaj in rekel možu: »Dve kroni mi je daroval, v mojem žepu morata biti.« In res je po-tegnil iz žepa v začudenje moža dve kroni, in je dal eno, kakor sta se dogovorila, možu. Mož je bil popolno zadovoljen s predlogom, naj še enkrat prosita. In zopet sta prosila. Spet je šel postopač h kipu, a sedaj se je vrnil še z večjim veseljem kot preje. »Dvesto kron nama je svetnik podaril. V tvojem žepu morajo biti.« Mož je postal bled kot smrt in je še enkrat zagotovil, da nima ničesar. Toda postopač je toliko časa silil vanj, da je moral preobrniti svoje žepe in prikazalo se je dvesto kron. Ker je prvokrat delil dve kroni s postopačem, je moral tudi sedaj deliti, nobena prošnja ni pomagala.

Pošten mož. Nek mož je šel nekega jutra mimo stojnice, kjer so bile naprodaj klobasice in čaj. Obrnil se je k prodajalki in ji rekel: »Nihče ni videl, da sem našel pred vašo stojnico 100 kron. Kdo bi jih bil zgubil? Pa jaz sem pošten, dal bi jih nazaj. Lahko bi jih zgubil kdo, ki je mimo šel, lahko bi jih tudi vi zgubili.« — »Veste kaj, mož,« je odgovorila prodajalka, »jaz sem jih izgubila. Vdova sem, imam več otrok, kaj bi revčki počeli, če bi ne dobila denarja nazaj. To je dobro, da ste vi našli denar, kj ste pošten mož. Ali bi ne hoteli malo prigrizniti?« Mož je bil takoj prpravljen, vsedel se je in z vidnim apetitom zalagal klobasico za klobasico v svoj želodec. Prodajalka ga je silila, naj še je. Ko se je vidno podrl, ga je prosila prodajalka, naj ji dá najdeni denar. »O, jaz hočem biti pošten,« je odgovoril mož, »jaz nisem ničesar našel.« — »Zakaj ste pa rekli, da ste našli 100 kron?« se je razjezila prodajalka. »O prosim, prosim,« je odgovoril mož, »jaz sem rekel, da ni nihče videl, da sem našel 100 kron in res ni nihče videl, ker jih nisem našel.« — »Potem pa plačajte, kar ste pojedli in popili,« je kričala prodajalka. »Prosim, nisem ničesar naročil, ste me sami povabili, sicer pa, ker sem pošten, vam povem, da nimam niti krajcarja.« Preden se je prodajalka zavedla, je že zginil pošten mož v ulicah.

Široki klobuki. Janezek je bil prvokrat v Ljubljani. Tam je videl marsikaj novega, česar še poprej v življenju nikdar ni videl, med drugim tudi razne gospe in gospodične s širokimi krobuki. Ko je prišel z očetom domov, je poln začudenja povedal materi: »Mati, to je čudno, pri nas trava in rožce rastejo po tleh, v Ljubljani pa na tleh nič ne raste, pač pa rastejo trava in rožce kar na klobukih, pa še tičke sem videl vmes.« — Nek nemški časopis pripoveduje še iz onih srečnih časov pred vojsko: Neka dama se je peljala iz kraja Hof v Gaithajn na Saksonsko. V kraju Altenburg bi morala prestopiti iz brzovlaka v drug vlak. Brzovlak je stal na kolodvoru samo eno minuto. Dama pa ni mogla s svojim širokim klobukom iz voza, ker se je klobuk med vrati zapletel. Peljati se je morala do Lipskega in odtod nazaj, vse to le zaradi svojega širokega klobuka.